

ZAPISNIK

7. redne seje Odbora za okolje, prostor in varstvo okolja, **dne 7. januarja 2020 ob 16.00 v sejni sobi Občine Kanal ob Soči.**

Prisotni:

Člani Odbora za okolje in prostor ter varstvo okolja: Bruno Colavini, Risto Djurić, Valentinčič Jože in Zoran Simčič

Opravičeno odsoten: Radivoj Černe.

Ostali prisotni: županja Tina Gerbec, direktor občinske uprave Nejc Kumar, predstavnik podjetja Studio okolje d.o.o. Žiga Šveglj, predstavnica Liste za zdravje in kakovost bivanja Anastazija Makorič Bevčar, strokovna sodelavka Kristina Marinič in javna uslužbenka Petra Šuligoj.

Sestanek je vodil Bruno Colavini, predsednik Odbora za okolje, prostor in varstvo okolja.

Predsedujoči je predlagal naslednji dnevni red v potrditev:

Dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda.
2. Potrditev zapisnika 6. redne seje sejo Odbora za okolje, prostor in varstvo okolja.
3. Predstavitev celovite rešitve obravnavanja kakovosti zunanjega zraka v Občini Kanal ob Soči.
4. Razno.

K tč. 1 dnevnega reda:

Člani odbora so soglasno potrdili dnevni red.

K tč. 2 dnevnega reda:

Člani odbora so soglasno potrdili zapisnik 6. redne seje Odbora za okolje, prostor in varstvo okolja.

K tč. 3 dnevnega reda:

Županja pojasni namen sklica odbora ter povabilo predstavnika podjetja Studio okolje d.o.o. Žiga Šveglja. Občina Kanal ob Soči pripravlja javno naročilo v vrednosti 100.000,00 evrov za nakup merilnika za merjenje kakovosti zraka v občini. Predstavnik Žiga Šveglj naj bi še dodatno in podrobneje predstavil celovito rešitev merjenja kakovosti zraka, predvsem na kakšen način se bodo meritve izvajale, s kakšno opremo ter kaj občina z meritvami pridobi glede na državne predpise.

Žiga Šveglj pove, da se v zadnjem času na trgu pojavlja veliko merilnikov, ki so nižjega cenovnega razreda, a posledično tudi ne prinašajo meritev, ki bi bile verodostojne, predvsem ker metode, ki se jih uporablja za merjenje niso akreditirane. Profesionalne, dražje meritve

pa že zagotavljajo rezultate, ki jih lahko primerjamo z rezultati mejnih vrednosti na državni ravni. Na podlagi teh rezultatov in ocenjevanj se lahko sklepa, ali so vrednosti posameznih snovi v zraku presežene ali ne.

Profesionalni merilniki so običajno postavljeni v določenem vrstnem redu, in sicer so na prvem mestu meteorološke meritve. Meteorologijo je potrebno meriti ker, če ne poznamo zračnih tokov v neki dolini, nimamo nikakršnih možnosti ugotoviti, zakaj so nekje povišanje koncentracije, nekje pa ne.

Pri meteoroloških meritvah je pomembno predvsem ugotoviti gibanje vetra. Uporabljajo se 3D ultrazvočni anemometri. Slabosti teh navadnih anemometrov je, da se začnejo vrteti šele pri 0,5 m/s. Ultrazvočni anemometri so brez mehanskih delov in delujejo na principu ultrazvoka in merijo premik zraka horizontalno ter še tretjo komponento- turbulenco. Turbulenca je pri širjenju plinov v atmosferi glavna.

Naslednja meritev je meritev koncentracija plinov in delcev v zunanjem zraku. To so klasične meritve zraka v okolju.

Na diapozitivu predstavi merilno postajo, ki je postavljena na Ljubljanskem barju.

Pojasni postopek gravimetrične metode. Skozi cev se srka zunanji zrak, gre skozi filtre, na filterjih je prah (poznati je potrebno teža filtra pred meritvami). Filtre se odnese v akreditiran laboratorij (v Sloveniji je zares dober samo eden laboratorij, to je laboratorij na Arsu). Filter se steha in se določi katere težke kovine so v filtru. Gravimetrična metoda je referenčna metoda.

Uporablja se tudi optično metodo meritve delcev, ki ima velike prednosti. Pri tej metodi se spremlja koncentracijo delcev v zraku na minutni ali celo manjši skali. Iz teh podatkov se lahko izračuna dnevno povprečje koncentracije delcev v zraku, ki so zakonsko predpisane. V Sloveniji velja Uredba o mejnih vrednostih snovi v zraku, kjer so predpisane dnevne koncentracije, ki ne smejo presegati 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ delcev velikosti PM10, več kot 35 krat na leto.

Merilna postaja, ki jo predstavi potrebuje elektro priključek ter GSM kartico za prenos podatkov. Prenos podatkov (meteoroloških in koncentracije delcev v zraku) poteka preko LTE (ali katerega drugega) omrežja. Shranjujejo se v bazi podatkov, kjer se izvede QS (quality system). Predstavi njihov program Nimbus. Program je namenjen pregledu in upravljanju z merilnim sistemom in vsemi podatki. Uporabnikom se podeli uporabniška imena (število uporabnikov ni omejeno), vendar je vsak vpogled zabeležen, da se lahko spremlja kdaj in kolikokrat registriran uporabnik opravi vpogled v sistem.

Na kratko predstavi program Nimbus. Vsak uporabnik si lahko nastavi vrednosti, ki ga zanimajo, v kolikor so vrednosti presežene, uporabnik prejme obvestilo po e- pošti. Skrbnik pogodbe ima celoten vpogled nad sistemom, izvajalec ne more prekrivati nobenih podatkov, ker se zabeleži vsak dogodek (tudi popravljalna dela...). Beleži se tudi v obliki grafov, poročil...Podpora uporabnikom se beleži na strežniku (pogovori, vprašanja, odgovori...). Odziv skrbnikov sistema je hiter predvsem, da se zadeve rešujejo sproti.

Lahko pa skrbnik pogodbe (administrator) določi, kdo je administrator in kdo navaden uporabnik. Navadnemu uporabniku so določene stvari zaklenjene. Poudari pa, da je večina stvari odprtih za vse uporabnike.

Zavezanci za emisijske izpuste (podjetja) morajo po uradni dolžnosti podatke objavljati preko ARSO, na njihovi spletni strani so podatki javno dostopni.

Pove, da so meteorološke meritve na ravnini precej enostavno izmerljive. Zadeve se precej zakomplicirajo, kjer je teren razgiban kot je na primer v soški dolini. Rešitev bi bila, da se postavi poleg merilnika, ki je že lociran na merilni postaji, še dve dodatni merilni postaji na dveh različnih lokacijah. Predvsem zato, da se natančno določi pretok zraka po dolini. Obstaja še naprava- SODER, ki v višino 1 km po slojih pove kako piha veter. Prav s to napravo, se lahko natančno določi kaj se v neki dolini dogaja.

Prikaže na modelu (ko se uporabi vse razpoložljive meritve) vpliv nekega obrata, izpusta na okolico. Iz modela je razvidno vplivno območje.

Predsednik odbora vpraša, ali njihovo podjetje opravlja take meritve?

Žiga Švegelj pove, da njihovo podjetje, razen če gre v nekem sklopu, se s prodajo merilnikov ne ukvarja, niti niso zastopniki. Pove, da ima dober pregled nad merilniki, ki so trenutno na trgu. Merilne postaje izdelajo sami z globalnim znanjem. Na razpise se prijavljajo izključno, če naročnik želi storitev v celoti (merilne postaje z izvajanjem meritev in vsemi izračuni in rezultati).

Anastazija Makorič Bevčar sprašuje, ali je podjetje Studio Okolje d.o.o. akreditirano na ARSO?

Žiga Švegelj pojasni, da je njihovo podjetje akreditirano na ARSO - kot pooblaščenec za ocenjevanje celotne obremenitve zunanjega zraka.

Razlika med pooblaščenec in akreditacijo je naslednja: laboratorij, ki opravlja analize mora biti akreditiran. Za opravljanje meritev pa zadošča, da so pooblaščenec, kar je razvidno tudi iz seznama objavljenega na spletni strani ARSO. (pokaže)

Odbornik Zoran Simčič sprašuje ali so osnova za meritve pridobljeni podatki, ki jih meri Salonit Anhovo d.d. in so javno dostopni na spletni strani ARSO?

Žiga Švegelj pojasni, da pooblaščenec izmerijo pline in pretok plina iz dovodnika ter izračunajo emisijo snovi. Pojasni problematiko meritev. Ali so meritve pravilno opravljene? Kdo da garancijo, da so bile opravljene meritve pri maksimalni obremenitvi iz dimnika. Dopusča možnost podajanja napačnih podatkov. Načeloma, pa so omenjeni podatki osnova za izračun.

Anastazija Makorič Bevčar sprašuje ali je možno meriti snovi v zraku, kot so benzen, furane, dioksine. Pove, da ima podatke, da jih v Salonitu Anhovo d.d. merijo dva krat na leto.

Žiga Švegelj pojasni, da furanov in dioksinov v Sloveniji nihče ne meri. Kontinuirano se teh snovi v zraku ne da meriti. Lahko se jih izmeri, da se jih »ulovi« na filterjih in se jih izmeri v laboratoriju. Pri študijah so ugotovili, da se izmerjene vrednosti lahko razlikujejo tudi do 200 krat. Ni zanesljivih podatkov, zato se posledično takih meritev sploh ne opravlja.

Benzen se meri s plinsko kromatografijo. Zraven benzena, se lahko meri še toluen, ksilene in še mogoče kakšne druge topne snovi (topila). Pove, da bi se lahko tako napravo dodalo v merilno postajo. Cena se giblje okoli 40.000,00 evrov.

Pove, da so vrednosti benzena lahko, še posebej v zimskem času, presežene zaradi kurjave na drva. Težko je določiti pravega onesnaževalca.

Žiga Švegelj pove, da se bo morala občina odločiti, kaj naj se dejansko meri. Možnosti so različne, lahko se meri samo določene snovi, pomembno je, da pa se meri snovi, ki imajo izmerjene mejne vrednosti, da se pridobljeni podatki primerljivi.

Priporoča, da se določi tri osebe z občine, ki bodo z izvajalcem skupaj, ko bodo kalibracije narejene.

Kristina Marinič pove, da v Sloveniji velja Uredba v kateri je določeno kaj se meri pri kakovosti zunanjega zraka, ki je povzeta po evropskih direktivah. Pripravlja se javno naročilo, ki bo objavljano na portalu z vsemi zahtevanimi zakonskimi obvezami (reference, pooblastila...). Prednost ima optično merjenje, katero omogoča intervalno merjenje.

Sprašuje pa, kako hitro je uporabnikom vidno tako merjenje (v kolikor se bo odločilo za model, ki omogoča vsem uporabnikom vpogled).

Žiga Švegelj pojasni, da so podatki o merjenih videti instantno. Podatki se prenašajo na strežnik, kjer se sproti računajo povprečja in podatek je viden že v 10 min.

Poudari, da je odločitev o izbiri meritev potrebno dobro premisliti. Vsaka metoda ima svoje prednosti in slabosti (gravimetrična in optična).

Optična metoda pomeni instantno spremljanje koncentracije delcev v zraku. Pri tej metodi pa ni možno zbiranje prahu na vzorcu in s tem ni možno določiti za katere kovine gre. Obe metodi ni možno združiti v eno merilno napravo. Lahko pa se ima oba, kar bi bilo idealno.

Pove pa, da se večinoma uporablja samo še optične merilnike. Poudari, da je zelo pomembna odločitev, kaj naj se meri.

Po znanih podatkih Salonit Anhovo d.d. meri premalo, ker se ne ve niti, kaj naj se meri. Pri sežiganju odpadkov ni veliko študij, ker je določene snovi težko izmeriti in se s tem nihče ne ukvarja. Izbor je zelo pomemben, se je pa potrebno omejiti na meritve, ki imajo določene mejne vrednosti.

Odbornik Zoran Simčič sprašuje, kje naj bi bila locirana merilna postaja.

Žiga Švegelj pojasni, da se merilna postaja postavi na mesto, kjer so bile meritve že opravljane ali pa sam izvajalec določi mesto.

Lokacijo merilne postaje se določi, ko bo izvajalec potrjen.

SKLEP: Odbor za okolje, prostor in varstvo okolja se je seznanil z metodologijo merjenja kakovosti zunanjega zraka in tehnologijo, ki omogoča merjenje in prenos podatkov do uporabnikov. Predlaga, da se pripravi javno naročilo. Z vsebino javnega naročila se bo seznanil na naslednji seji odbora.

Sestanek odbora se je zaključil ob 18:10.

Zabeležil:
Šuligoj Petra

Predsednik Odbora za okolje in prostor
ter varstvo okolja

Bruno Colavini